

Dnr: 3680/2021

Solna 2023-08-22

Mottagare: remiss@boverket.se

Remissyttrande avseende Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader 3680/2021

Om Föreningen för de Neurosedynskadade

Föreningen för de Neurosedynskadade (FfdN) är en organisation som startades för att hjälpa barnen som i slutet av 50-talet och början av 1960-talet föddes med skador på grund av läkemedlet Neurosedyn. Föreningens arbete riktar sig till personer med funktionsnedsättningar, i första hand till personer med neurosedynskador eller med andra omfattande extremitetsskador, medfödda eller förvärvade, samt deras anhöriga. Föreningen är religiöst och politiskt obunden.

Detaljreglering ger trygghet

FfdN ser med stor oro på den byggnadsutveckling som kan bli verklighet om Boverkets förslag går igenom. Funktionsrättskonventionen förbjuder att samhället hänvisar personer med funktionsnedsättning till särskilda boendeformer. Nya bostäder ska, enligt konventionen, från början vara tillgängliga att använda för alla i samhället och personer med funktionsnedsättning ska kunna välja bostad på lika villkor som andra. Med Boverkets remiss riskerar denna utveckling i Sverige att gå åt motsatt håll.

Byggherrars enda möjlighet att vinna ett kontrakt är att lägga det lägsta anbudet. FfdN anser att det är förbluffande naivt att tro att ett sådant upphandlingsförfarande, utan tydlig statlig reglering, ska gå hand i hand med tillräcklig respekt och hänsyn till tillgänglighetsanpassning. Dagens allmänna råd och standarder ger byggherrar ledning för byggandet. Reglerna ger trygghet och kvalitetssäkring. Varje byggherre har rimligen inte detaljkunskap om anledningen till alla mått som idag krävs för tillgänglighetsanpassning. Med en detaljreglering behöver de inte ha den kunskapen utan endast följa regelverket. Utan vare sig regelverk eller tillräcklig kunskap kommer plånboken att styra. Resultatet blir en övervältring av kostnader till kommunerna som, i bästa fall, kommer att bekosta bostadsanpassning i efterhand. Efterhandsanpassningar blir generellt sätt dyrare och sämre än att bygga tillgängligt från början. Det leder även till att personer med funktionsnedsättningar, såväl som

Föreningen för de Neurosedynskadade
(FfdN)
EX-Center
Nybodagatan 1
171 42 Solna

E-post: info@ffdn.se
www.thalidomide.org
www.ffdn.se
Tel: 08-55 10 87 00

Org.nr: 802010-4199
Pg: 46 37 80-7

många äldre, får sin frihet begränsad när allt fler byggnader och bostäder utanför hemmet inte är tillgängliga.

Bristande konsekvensanalys

Mindre reglering, mer frihet för byggherrar och beställare. Så kan remissen möjligen sammanfattas. Hur denna frihet samtidigt ska tillförsäkra samhällets behov av tillgänglighetsanpassning förblir dock höljt i dunkel. Remissen lider i sin helhet på en bristande konsekvensanalys. Här följer några exempel ur remissen där FfdN ser med stor oro gällande följderna av förslagen:

Kap1

- Det finns risk för att byggherrar avstår från utföranden som beställaren anser blir för dyra eller komplicerade, framför allt genom möjligheten till "Mindre avvikelse från föreskrifter i denna författning", 3 § och då speciell punkt 1 och 3. Avvikelserna kommer sannolikt inte att uppstå vid upphandling utan under projektering med beställarens samtycke.
- En fri passage på 76 cm är för smalt för vissa rullstolar.

Kap 2

- I 3 § finns inget krav om högsta tröskelhöjd.
- I 6-7 §§ för publika lokaler anges inte hur många anpassade publikplatser eller handikappanpassade toaletter det ska finnas i proportion till arenans storlek. Med den nuvarande texten skulle det räcka med en handikaptoalett till en hel arena.
- 8 § kan tolkas som att endast entréplanet skall vara tillgängligt. Det skulle i så fall allvarligt begränsa möjligheten till social samvaro utanför det egna hemmet.

Kap 3

- I badrum bör stödhandtag vara ett krav. Besparingen som görs p.g.a. bortprioriterade stödhandtag går inte att försvara med tanke på vad avsaknaden av stödhandtag kostar samhället och individiden när olyckan i duschen är framme.

Kap 4

- 1 § punkt 1 samt 8 § kan i praktiken få till konsekvens att en boende ev. ägare till byggnad med t.ex. förhöjd lovplikt, vägras handikappanpassning p.g.a. varsamhetskravet och därefter måste byta boende. Detta måste betraktas som orimligt.
- 1 § punkt 5 innebär möjlighet till subjektiv tolkning av kostnad och nytta. Texten ger inte någon vägledning med kvantifierbara krav.

Slutsats

Remissen andas en stark tilltro till marknadens förmåga att själva utforma och genomföra tillräckliga tillgänglighetsanpassningar. Utan stela regelverk och detaljstyrning förväntas byggherrar och beställare på egen hand tillförsäkra de tillgänglighetsanpassningar som behövs. Det låter som ett förslag som kan minska kostnaderna för byggande. Men till vilket pris? Förslaget att förenkla och avreglera byggregler riskerar att leda till stora försämringar av den byggda miljön för personer med funktionsnedsättning. Redan idag har personer med funktionsnedsättning stora problem med tillgängligheten i såväl offentliga som privata byggnader. Sämst är såklart tillgängligheter i äldre

byggnader. De som byggdes innan staten tvingade byggherrar att ta hänsyn till tillgängligheten. Ska vi i framtiden säga samma sak om nya byggnader?

FfdN befarrar att remissen är ett led i en mycket mörk utveckling. Bostadsbyggandet i Sverige är i kris. Kostnader behövs minskas på både privat och offentligt byggande för att få lönsamhet. Det höjs allt fler röster om att försämrad tillgänglighet är en giltig och rimlig besparing. Den pågående utredningen om att försäkra tillgängligheten i studentbostäder är ett alarmerande exempel. Besparingen bör dock tvärtom ske genom att bygga rätt från början och undvika dyra och dåliga efteranpassningar. En tillgänglig miljö gagnar inte bara personer med funktionsnedsättningar utan även äldre personer såväl som samhället i stort. Ett tillgängligt byggande kräver emellertid ett tydligt regelverk som ger kännbara konsekvenser vid överträdelser. En sådan vägledning ska tas fram i nära samarbete med funktionshinderrörelsen.

FfdN **avstyrker** remissen i sin helhet då en helt ny utredning krävs för att tillförsäkra att framtidens byggnader uppfyller kraven på tillgänglighet och säkerhet.

Med vänlig hälsning

Bengt-Lennart Widell

Ordförande